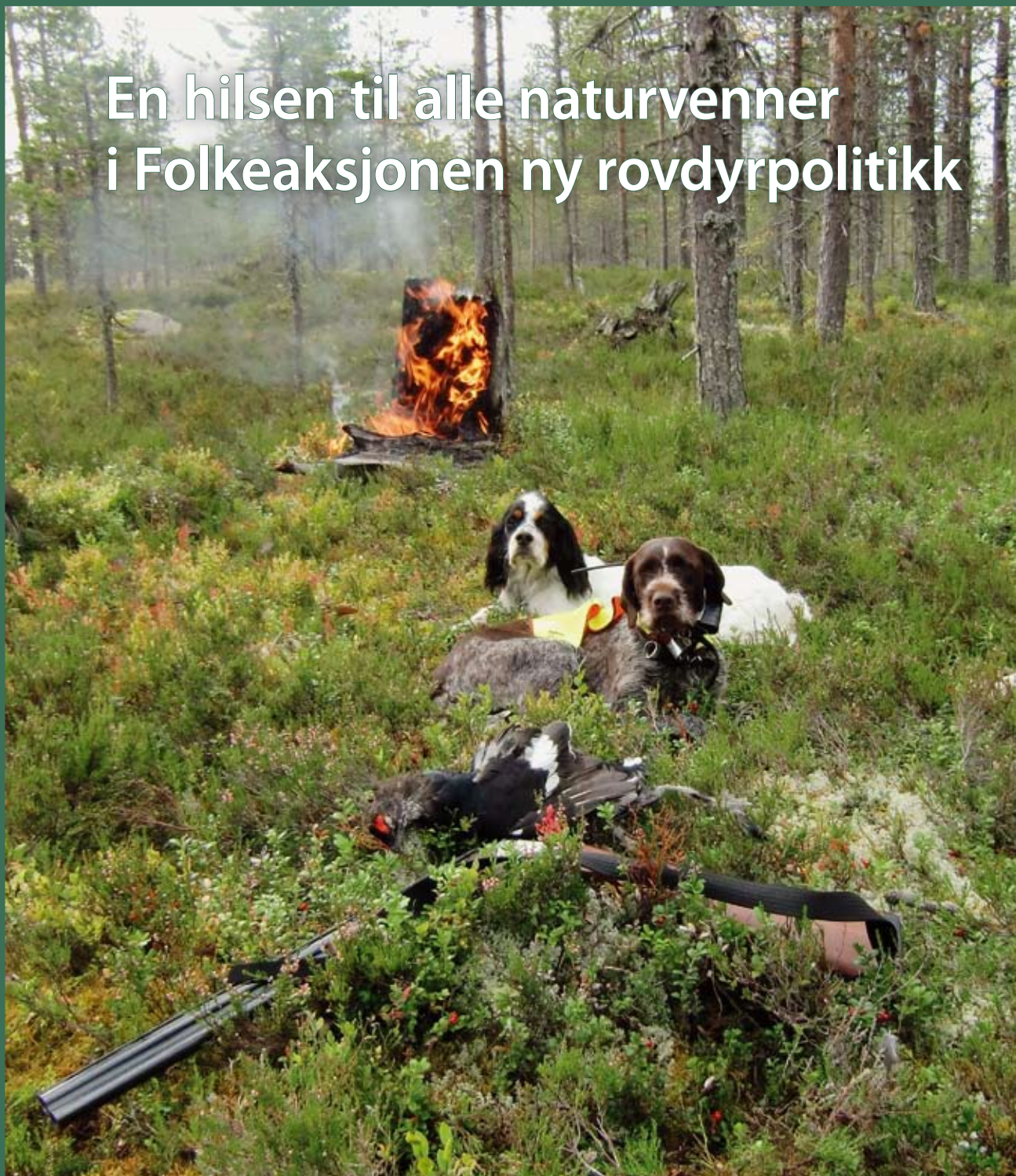

www. **ROVDYR** .org

FOLKEAKSJONEN NY ROVDYRPOLITIKK NR 4 – DESEMBER 2010

En hilsen til alle naturvenner
i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

OVERLATER BJØRN OG ULV TIL STORTINGET • MED RYGGEN MOT SVERIGE OG HODET I SANDEN
REINDRIFTEN BLIR IKKE TRODD • INGEN PÅ STORTINGET SNAKKER PENT OM ROVDYRA

www.rovdyr.org

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Postboks 40, 7701 Steinkjer

Telefon: 975 95 119

Telefaks: 74 12 65 01

E-post: aksjonen@rovdyr.org

Bankkonto: 4464.09.33434

Annonser

sendes til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk (se adresse over).

Annonser leveres som høyoppløselig PDF-fil. Bilder i annonsen må være CMYK og i 300 dpi. Fonter skal være «embedded». Alle farger i PDF-fila må være CMYK.

Stoff til ROVDYR

For å gjøre produksjonen av ROVDYR mest mulig effektiv ber vi om at stoff sendes på fil (helst worddokument) og gjerne på mail. Digitale bilder bør ha min. oppløsning 2,1 MB pixel - 1650x1200 JPEG fine/normal.

Stoffet sendes til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk Postboks 40, 7701 Steinkjer aksjonen@rovdyr.org

Redaktører:

Åsmund Ystad

Nils Solberg

Andre bidragsytere:

Bente Haarstad

Kristian N. Kvikstad

Arne H. Bakkestuen

Lars Elsrud

Foto forside:

Nils Solberg

Utgivelser 2011

Nr. 1 – februar	manusfrist 25. jan
Nr. 2 – mai	manusfrist 15. april
Nr. 3 – september	manusfrist 26. aug
Nr. 4 – desember	manusfrist 20. nov

Grafisk produksjon

Kreator Kommunikasjon AS, 3570 Ål

www.kreator.no

ISSN 1890-8306

fra lederen

Ulvesone? Nei takk!

Nå skal regjeringen prøve å få til et nytt forlik i Stortinget om dagens rovdyrpolitikk. Det kan bli et salig rabalder, men jeg er ikke sikker.

Det jeg synes å ane er at krefter både innenfor enkelte næringsorganisasjoner og flere stortingspolitikere sier tja til ulvesonen. Så forbannet feigt! Mener de virkelig at det skal være en mengde ulv øst for Glomma, synes jeg de får begrunne det og ikke mumle et tja mens de slurper i kaffen.

At enkelte organisasjoner ikke har ryggrad til å fronte et klart NEI er egentlig bare trist. Men med medlemmer og styrerepresentanter som lever så inderlig vel vest og nord for Glomma så skjønner vi hva som skjer. Gamle hedersord har fått ny betydning: "Du skal tåle så inderlig vel, den urett som ikke rammer deg selv!"

For politikerne har rovdyrpolitikken blitt et problem får vi stadig høre. Vist f., blir det et problem, når de prøver å innføre svensk venstreliberal politikk til avgrensede norske områder. Unionen med Sverige ble oppløst i 1905!

Samfunnsforsker Ketil Skogen kom med sterke advarsler i forkant av den forrige Rovviltmeldingen i 2004. I klar tale og i diverse rapporter beskrev han et framtidig scenario om rovviltsoner. Han advarte mot "reservater" og folks følelse av å bo i et reservat. Hans spådommer har slått til ett hundre prosent. Om våre politikere fikk med seg eller forsto Ketil Skogens budskap, ble det i hvert fall raskt foretrent.

Politikerne og forvaltningen har kun to muligheter for å senke konfliktnivået i sonene som må leve med rovdynene. Den ene muligheten er å knekke folks motstandskraft. Det blir forsøkt konstant, men vil ALDRI lykkes.

Den andre muligheten er å gjennomføre en aktiv forvaltning i det ganske land der rovdyrpolitikken blir forankret lokalt. Alt annet er totalt dømt til å mislykkes.

Det ligger til vår natur som nordmenn å være tålmodige, men nå er grensen nådd.

Sørsamene står ikke foran stupet, de står på stupet. Det er snakk om svært kort tid før hele næringen bryter fullstendig sammen og den sørsamiske kulturen forsvinner. Med rovdyr-tap på 50-60% prosent kan en blind mann se dette med stokken sin! Men ikke Statsråd Erik Solheim. Han sto nettopp på stortingets talerstol og beklaget at ingen ting hadde skjedd 14 måneder etter at Miljøverndepartementet varslet raske tiltak for bedre situasjonen for sørsamene. Men Erik Solheim kunne forsikre Stortinget at han hadde god dialog om dette med samenes organisasjoner, som på sin side ikke har sett eller hørt noe til denne dialogen i det hele tatt.

I skrivende stund fikk jeg inn en melding om ennå en hund som er drept av ulv. Denne gang i Rakkestad kommune. Jeg kjenner godt både eieren og hunden og er glad det ikke er meg som skal fortelle barna i familien om hva som har skjedd.

Etterpå kan familien bare vente på koret av ulvevenner og jaktmotstandere som er klare for å strø ekstra salt i såret. I alle østlandets aviser dukker de opp med meldinger om hvor uansvarlig det er å la en hund gå løs der det kan finnes ulv.

Det spiller liten rolle om de er medlemmer av Norges Miljøvernforbund eller Fellesaksjonen for ulv, eller i en annen virkelighetsfjern "vernerorganisasjon". De er uansett blottet for forståelse av en aktiv og tradisjonell bruk av naturen. Fellesnevneren er at de er publikummere til naturen.

Vi andre er aktører i naturen, enten vi er jegere eller sørsamer. Og det skal vi fortsette med til Dovre faller.

Nils Solberg

God jul og godt nytt år!

På vegne av landsstyret i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk vil vi takke medlemmer og andre for samarbeidet i året som har gått, og ønsker dere alle sammen en god jul og fredelig nytt år!

Regjeringen overlater bjørn og ulv til Stortinget – Og Arbeiderpartiet vil ha med jerven

Regjeringen kommer ingen vei. De klarer ikke å bli enige om hvor mange ulv og bjørn vi skal ha i Norge. Derfor vil det ikke komme et konkret forslag til Stortinget, men derimot en invitasjon fra regjeringen til alle partiene på Stortinget om å bli med i arbeidet for å komme fram til enighet om nye bestandsmål for ulv og bjørn.

ÅSMUND YSTAD

Det som skjer kommer ikke som noen overraskelse. For oss som ønsker færre ulv og bjørn er det neppe noen ulempe at denne saken nå flyttes vekk fra Miljøverndepartementet. Der har det vært svært lite å hente.

Mer overraskende er det at Arbeiderpartiet har spilt inn jerven i forhandlingene. I følge nestleder Helga Pedersen, ønsker partiet å redusere bestandsmålet for jerv. Bakgrunnen er blant annet den lenge kjente trusselen mot sørsamisk tamreindrift og kultur som regjeringen så langt bare har vært tilskuer til. En kriserapport med forslag til konkrete strakstiltak har ligget i skuffen i 15 måneder, mens rovdynene fortsetter å herje i tamreinflokkene.

Folk går foran rovdynene

– Norge har internasjonale forpliktelser for å ivareta rovdynene, men vi har også internasjonale, og ikke minst moralske forpliktelser for å ivareta vårt eget urfolk, i dette tilfelle sørsamene. Et

folk som er svært sårbar på så mange måter. Det må ikke være tvil; ansvar for folk går foran rovdynene, sa Helga Pedersen til Trønderavisa 23. november.

Et mer rovdyrkritisk storting

Enkelte peker på at dagens Storting er mer rovdyrkritisk enn det Stortinget som vedtok rovviltforliket i 2004. Det kan være et tegn på muligheter for forbedringer i form av lavere bestandsmål.

Men på den andre siden er flere av partiene ulike oppfatninger om rovdyrpolitikken i egne rekker. Kampen vil dermed stå både mellom partiene og innad i partiene.

Fremskrittspartiets standpunkt er klart for reduserte bestandsmål. Men også Høyres rovdyrpolitiske talsmann i Stortinget, Bjørn Lødemel, har uttalt at Høyre er positive til å diskutere reduserte bestandsmål for ulv og bjørn.

Mer kunnskap

Men en ting er sikkert. Ingen politikere kan lenger dekke seg bak manglende kunnskap, verken om rovdyn eller om konsekvensene av rovdyrpolitikken. Dette vil vi i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk følge opp overfor Stortinget.

Da stortingsflertallet i 2004 vedtok et mål om 15 årlige ynglinger var det neppe mange som visste at det betyr 200–220 bjørner når målet er nådd. Tallene er nyeste kunnskap i en forskningsrapport fra det skandinaviske bjørneprosjektet. Og tallene gjelder bare de bjørnene som holder til i yngleområdene. I tillegg kommer alle unge hannbjørner som streifer langt om kring. Med dagens politikk kan vi derfor forvente en samlet forekomst på 250–350 bjørner i Norge, avhengig av hvilket regime som gjelder for uttak av streifbjørner.

Konfliktene øker

Dagens storting kan heller ikke unnskyldes sine vedtak med at de ikke visste at konfliktene ville øke, selv etter avvikling av beitebruken i rovdyr-områdene. Både virkeligheten og flere forskningsrapporter viser at konfliktene øker, på tross av konfliktdependende tiltak overfor beitenæringen. Forklaringen er enkel. Dette er ikke bare en konflikt mellom nærings- og verneinteresser. Det handler om folks hverdag og livskvalitet knyttet til bruk av naturen. Og folk som rammes, og ikke minst folk som bryr seg om at andre rammes, finner seg ikke i at et mindretall må bære alle byrdene av en ødeleggende rovdyrpolitikk som er vedtatt for å tilfredsstille et flertall som ikke er berørt.

Konfliktene vil fortsette å øke hvis Stortinget ikke tar dette på alvor.

Det finnes ingen norske rovdyrbestander

Og forhåpentligvis vil vi få en rovdyrdebatt i Stortinget der politikerne ikke lenger snakker om mål og forpliktelser til å ha egne levedyktige rovdyrbestander i Norge. Det vil i så fall være første gang i nyere tid at vi slipper å høre på det maset. Og det vil Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk ta sin del av æren for.

Arbeiderpartiets nestleder Helga Pedersen vil også ha med jerven i diskusjonen.
FOTO: STORTINGSARKIVET

Høyres rovdyrpolitiske talsmann på Stortinget, Bjørn Lødemel, er positiv til å diskutere reduserte bestandsmål for ulv og bjørn.

FOTO: TOMAS@ICU.NO

Vi tar ansvar for rovdyn

Situasjonen for rovdyrbestandene har bedret seg vesentlig de siste årene, takket være at det er kjørt ei «tøff linje» fra myndighetenes side. Dette

budskapet serverte Bård Vegard Solhjell, nestleder i Sosialistisk Venstreparti, under en partifest i Namsos midt i november. Han sa videre at den «tøffe linja»

har vært helt nødvendig for å få opp rovdyrbestandene. Og i så måte har det lønt seg, mener han og henviste til at det er regjeringa samlet som kjører dagens rovdyrpolitikk.

Uttalelsene førte til sterke reaksjoner fra lokale SV-medlemmer i Namdalen. Inge Staldevik meldte seg ut av partiet umiddelbart, med den begrunnelse at mange års kamp fra partiets distriktpolitikere ikke hadde rikkert partiet en millimeter i rovdyrpolitikken.

KILDE: NAMDALSAVISA

Bård Vegard Solhjell, parlamentarisk leder i Sosialistisk Venstreparti

FOTO: STORTINGSARKIVET

To Galventisper funnet druknet etter merking i Sverige

To genetisk viktige ulvetisper i Galvenreviret har druknet etter å ha blitt bedøvd og utstyrt med GPS-sendere. Dagen etter ble de funnet druknet i et vassdrag. Galvenreviret ligger i Hälsingland i Sverige og er mest kjent for at hannen i reviret er en østlig innvandrer.

KILDE: SVENSK JAKT

Nok er nok! La bygdene leve, Jens!

– Tok initiativ til demonstrasjon i Oslo for ny rovdyrpolitikk

ÅSMUND YSTAD

Nok er nok! De ville ikke lenger godta at rovdyrpolitikken utradierer beitenæringa og den sørsamiske kulturen. Dermed tok en gruppe personer fra Snåsa og Indre Namdal initiativ til å en demonstrasjon mot rovdyrpolitikken foran Stortinget 17. desember.

Responsen fra resten av landet lot ikke vente på seg. Og i skrivende stund er aksjonsgruppen og en rekke andre personer og organisasjoner rundt omkring i landet midt oppe i mobilisering og planlegging av markeringen i Oslo.

Vi krever en fornuftig balanse mellom vern og bruk. Politikerne har vedtatt økte bestander av store rovdyr og kongeørn som i dag overstiger tålegrensen for reindrift, annen beitebruk og bygdefolkets bruk av utmarksressursene. Folk i distriktene vil fortsette å bruke naturen til matauk. Nå må politikerne ta ansvar for å redusere bestandene slik at det er mulig å fortsette med beitebruk i utmark. Nok er nok!

Dagens rovviltforvaltning truer folks livskvalitet, kultur og eksistensgrunnlag. Reindriftsnæringa har forlenget nådd tålegrensa grunnet skyhøye rovvilttap. Flere bygdesamfunn trues grunnet avvikling av beitenæringene. Dette medfører også at kulturlandskapet gror igjen.

Aksjonister fra Snåsa. Her er fem av initiativtagerne Fra Venstre: Vigdis Hjulstad Belbo, Tone Våg, Odd Arne Pettersen, Inge Staldvik og Ola Kristian Johansen. De fem andre i gruppen er: Joralf Gjerstad, Mattias Jåma, Hans Erik Sandvik, Odd Jarle Lien og Trine Hasvang Vaag

Aksjonsgruppen laget følgende opprop til Stortinget:

La bygdene leve, Jens

Rovdyra tømmer spiskammerset vårt:

- Rovdyra tar livskrafta fra reindrifta og den samiske kulturen
- Rovdyra reduserer livskvaliteten på bygda
- Rovdyra ødelegger saueneæringa og kulturlandskapet gror igjen.

Vi krever en fornuftig balanse mellom vern og bruk. Politikerne har vedtatt økte bestander av store rovdyr og kongeørn som i dag overstiger tålegrensen for reindrift, annen beitebruk og bygdefolkets bruk av utmarksressursene. Folk i distriktene vil fortsette å bruke naturen til matauk. Nå må politikerne ta ansvar for å redusere bestandene slik at det er mulig å fortsette med beitebruk i utmark. Nok er nok!

Dagens rovviltforvaltning truer folks livskvalitet, kultur og eksistensgrunnlag. Reindriftsnæringa har forlenget nådd tålegrensa grunnet skyhøye rovvilttap. Flere bygdesamfunn trues grunnet avvikling av beitenæringene. Dette medfører også at kulturlandskapet gror igjen.

Politikerne har bestemt at et mindretall i utvalgte områder alene skal bære hele belastningen med rovdyra. Vi finner det totalt uakseptabelt at et flertall pålegger enkelte lokalsamfunn å la utmarka gro igjen og overlate den til rovdyra. Dette er en form for demokrati som bare skaper konflikter.

Utmarksbrukere og jegere er kulturbærere. Vår fantastiske natur med et rikt biologisk mangfold er et resultat av flere tusen år med allsidig utmarksbruk. Vi ønsker ingen utryddelse av rovdyra, men felles stammer av rovdyr i Skandinavia. Rovdyra må tas ut der de gjør skade. Det er på høy tid at regjeringen våkner og ser rovviltsituasjonen i et større perspektiv- både internasjonalt, distriktpolitisk og kulturelt!

Nytt ulvekull i Trysil

Sporing på snø viser at det er født et ulvekull i Slettåreviret, nordvest i Trysil kommune. Så langt i år er det dermed dokumentert to ny ulvekull i Norge.

Tidligere i år ble det påvist et nytt ulvekull i Kynna-reviret.

- Begge disse kullene er født i helnorske revir, som ligger innenfor det etablerte yngleområdet for ulv, sier Morten Kjørstad, leder i Rovdata.

Petter Wabakken

FOTO: ÅSMUND YSTAD

Han regner med at gode forhold for sporing på snø i de aktuelle ulveområdene, snart vil gi svar på om det også er født nye valpekull i andre norske ulvevir i år, som Julussa og Linnekleppen. Sporingene blir utført i regi av Høgskolen i Hedmark.

I løpet av de nærmeste dagene håper vi å få endelig svar på om det er ett nytt ulvekull og en flokk i Linnekleppenområdet i Østfold. Mye tyder på det, sier rovdyrforsker Petter Wabakken

KILDE: ROVDATA/ NRK

Med ryggen mot Sverige og hodet i sanden

Vurderingen av om store rovdyr er utrydningstruet krever at ekspertene ser bort fra biologien.

ÅSMUND YSTAD

Ny norsk rødliste 2010 ble lansert i november. Den inneholdt ingen nyheter for de fire store rovdyra. Ulven er fortsatt kritisk truet. Brunbjørn er sterkt truet, det samme er jerven, mens gaupe er sårbar.

Dette er først og fremst et resultat av at rødlistemetodikken vurderer levedyktighet på nasjonsnivå. Det er en svært mangelfull metode i vurderingen av mobile rovdyr. Ekstra mangelfullt blir det med et langt og smalt land som Norge. Det blir mye politikk og lite biologi. Spesielt når rovdyra opptrer i store sammenhengende bestander som er den faktiske situasjonen for jerv, gaupe og bjørn i Skandinavia.

Nettopp på grunn av disse metodebegrensningene, kan de vitenskapelige ekspertene endre status for truethet i forhold til påvirkningen fra samme arter i naboland. Men de norske ekspertene benytter dette i svært liten grad. Unntaket er for brunbjørn og gaupe som har fått en liten justering til mindre alvorlig status. Men brunbjørnen er likevel sterkt truet, selv om bjørnene i Norge er deler av verdens tetteste og raskest voksende brunbjørnbestand, som bare i Norge og Sverige teller over 3500 dyr.

Dette sier mye om hvor håpløs og upresis rødlistemetodikken er hvis man ønsker å si noe faglig klokt om rovdyrbestanders levedyktighet.

Rekordyngling

Hvis vi ser på utbredelsen av jerv i Norge og Sverige går det tydelig fram at dette er en stor sammenhengende bestand. Og de yngler mer enn på over 120 år. I 2010 ble det registrert 176 jerveynglinger i Norge og Sverige. Det betyr sannsynligvis en totalbestand på over 1000 voksne individer.

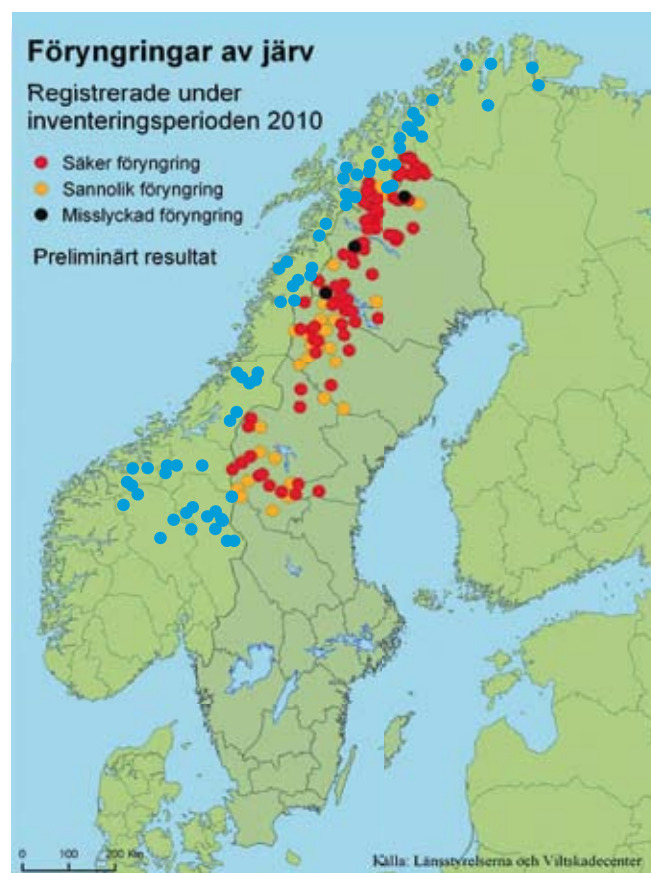
Bare i Norge er det registrert 66 jerveynglinger i 2010. Sannsynligvis det høyeste antallet ynglinger på 120 år. Ikke dårlig av en art som ekspertene mener er sterkt utrydningstruet i Norge.

Håpløse vurderinger

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har jukset litt og laget et kart som sammenstiller norske og svenske jerveynglinger. Nettopp for å vise hvor meningsløst det er å gjøre en faglig vurdering av jervens framtidsutsikter i Norge, samtidig som man later som om Sverige ikke finnes.

De blå punktene i Norge viser de 66 norske jerveynglingene i 2010, mens de røde og gule punktene viser de 110 registrerte ynglingene i Sverige.

I Norge har verken forskningen eller forvaltningen laget et slikt kart. Det er oppsiktsvekkende fra det som skal være en kunnskapsbasert forvaltning. Et Norgeskart som viser landets jerveynglinger kan brukes til å si noe om hvor mange de er og om hvor de er. Men hvis man har ambisjoner om å si noe faglig klokt om jervens framtidsutsikter i Norge må man legge til grunn den sammenhengende bestanden i Skandinavia.

Kart over norske og svenske jerveynglinger. De blå punktene i Norge viser de 66 norske jerveynglingene i 2010, mens de røde og gule punktene viser de 110 registrerte ynglingene i Sverige.

KILDE NINA OG VILTSKADECENTERET

Går til rettsak mot staten

Ekteparet Eli Dørum og Kåre Kleiva i Elverum, har stevnet staten for å få rettslig avgjort om myndighetene kan kreve at beitedyr og rovdyr skal skilles fysisk med gjerde i rovdyrrområder, uten at staten dekker kostnadene.

Rettsaken er berammet til 19.-21. januar 2011. Dørum og Kleiva tok ut stevning i juni 2010,

fordi de ikke fikk erstatning for 98 sauer som ble sluppet på utmarksbeite og drept av rovdyr i 2007. Fylkesmannens begrunnelse for å avslå søknaden var at dyreeierne handlet uaktsomt da de slapp sauen på beite i ulvesonen.

KILDE: NORGES BONDELAGE

Eli Dørum og Kåre Kleiva

Reindriften blir ikke trodd om

Forskning: - Vi har dokumentert at mellom 80 og 90 prosent av tapet i nordtrøndersk reindrift skyldes rovdyr, sa tidligere rovdyrforsker Ole Jakob Sørensen. Her sammen med same-tingerepresentant Ellinor Jåma (tv.), visepresident Marianne Balto og reineier Algot Jåma fra Østre Namdal reinbeitedis- trikt på Sametingets rovviltseminar i Stjørdal.

FOTO: BENTE HAARSTAD

*Flere forskningsstudier viser at
rovdyr kan ta atskillig mer rein
enn det som blir erstattet.*

BENTE HAARSTAD

Seriose og solide tapsundersøkelse viser at rovdrytapene i reindriften er mye større enn det som blir erstattet. Men selv forskere blir ikke alltid trodd, hevdet Ole Jakob Sørensen fra HiNT på Sametingets første nasjonale rovviltseminar i Stjørdal i november.

Jeg var med på vårflytting av rein i Børgefjell i 1986, og dokumenterte voldsomt stor jervaktivitet. Det var ferske jervspor overalt der vi kom. Dette la jeg fram for DN's ledelse etterpå men ble ikke trodd. "Så mye jerv fantes ikke". Riktignok var mye usikkert i forhold til dagens metoder, men følelsen av å ikke bli trodd var ikke moro.

Enormt rovdryrtap

På 1990-tallet utførte Ole Jakob Sørensen flere studier

på rovdryrtrykket i nordtrøndersk reindrift ved hjelp av dødelighetssendere som varsler når dyr dør. På rovviltseminaret onsdag la han fram resultatene fra disse, og hovedtrenden var helt klar. Rovdyr sto for 80 til 90 prosent av tapet av dyr på beite, men det varierte om det var ørn, bjørn, jerv eller gaupe som tok mest rein.

Vi dokumenterte at rovdyr var hovedårsaken til tap, også at tapene var lave på Otterøya, som er ei øy uten rovdyr, og at tapene gikk ned ved sterk utskytting av gaupe. I sauedriften erstattes 70 prosent av det omsøkte i gjennomsnitt, i reindriften bare 35 prosent av det som er omsøkt. Dette er ikke rimelig, sier Ole Jakob Sørensen.

Mattias Jåma driver med rein inntil verden tetteste bjørnebestand

FOTO: ÅSMUND YSTAD

Sørensen er førstemanuensis og tidligere prorektor ved Høgskolen i Nord-Trøndelag. Han driver ikke lenger med forskning og søker ikke midler, men synes i ettertid at forskningsresultater han og kolleger kom fram til over år har hatt merkelig liten effekt.

Resultatene er publisert internasjonalt, men de er ganske så anonymiserte av naturforvaltningen her hjemme.

Få erstattes

Sørensen hadde også med tall av nyere dato. For reindriftsåret i fjor hadde reindriften totalt i Nord-Trøndelag en vinterflokk på 12.000 dyr. Næringa meldte fra om et tap på 5.000 dyr, trakk fra en egenandel og søkte om erstatning for 4.600 dyr. 2.900 ble erstattet, det vil si 63 prosent.

Reineierne i Nord-Trøndelag fikk altså god uttelling i forhold til næringa ellers med bare 35 prosent erstatning i snitt. Men hvorfor fikk de ikke 85 prosent av søknadene innvilget når et slikt tap er dokumentert? Det kreves mer forståelse. Riksrevisjonen som refser erstatningsordningen må forstå mer, og ledelsen i enkelte av landets største aviser som gjør det samme, bør vite at det er forskjell på å drepe og spise beitedyr, for overskuddsdrepere finnes hos alle rovdyr.

Ifølge Sørensen så er det biologiske toleransekravet for tap av rein at det minimum 20 prosent av kalvene får leve videre.

Med et kalvetap på 75 prosent så har næringsutøverne ingenting å selge. Ut fra kravene til rødlisting av arter, så vil jeg si at reindriften burde stå på rødlista. Reindriften er en kultur som er stedvis svært truet.

Det siste var ikke minst mange av de samiske innleiderne enige i. Mattias Jåma fra Snåsa er en ung reineier som forteller at de innen Luru reinbeitedistrikt driver med rein inntil det som er verdens tetteste brunbjørnbestand, det vil si rett over grensa, i Jämtland.

Rovdyra styrer

Ulv ødela næringsgrunnlaget for min oldefar og hans kolleger på 1930-tallet på grunn av all reinen som ble drept av ulv. Selv har vi ikke kunnet bruke merkeanlegget ved sommerboplassen vår siden 2002, fordi reinen flyr derfra på grunn av rovdryrpresset. Tradisjonelt er vi i fjellet hele sommeren, og det er meget beklagelig at mine unger ikke skal få en slik oppvekst og lærdom fordi vi ikke lenger har noen boplass i fjellet. Der reinen har forflyttet seg er det ny nasjonalpark og meget vanskelig å få satt opp gjerder og hytter, sier Mattias Jåma.

Det er ikke lenger den tradisjonelle kunnskapen som styrer i reindriften, men rovdryrene, hevder Kristina J. Eira. Hun er reineier i Troms og styremedlem i Norske Reindriftssamers Landsforbund. I Stjørdal krevde hun at myn-

rovdyrtap

dighetene straks gjør noe med rovvilttrykket og krisen i næringen.

Eira viste blant annet til det pågående Scandlynx-prosjektet, gaupeforskning som pågår både i Nord-Norge og Nord-Sverige. Gaupene er utstyrt med GPS-sendere for som muliggjør tett oppfølging. John Linnell fra Nina la fram resultater som viser at hann-gaupene de har fulgt tok opptil 40 rein per hundre dager om sommeren, mot 15-20 om vinteren. Hunnene noe færre.

Krever unnskyldning

Scandlynx viser at enkelte gauper kan ta opptil en rein per dag. Kunnskapen vi har nå bekrefter at reineiernes observasjoner er nærmere realitetene, og at det er myndighetene som opererer med feilaktige tall. Rovviltmyndighetene må erkjenne dette for å gjenopprette tilliten. Vi forventer en unnskyldning fra staten for den mistenkelige gjøring som er sådd over lang tid og som har vært en hard belastning både menneskelig og økonomisk, sier Kristina Eira.

Også naturvernere mener at reindriften er en så utsatt næring at det snart må tas hensyn til av rovviltforvaltningen.

Gaupe- og jervejakta må brukes som virkemiddel. Det vil si jakt der det er mest prekärt, og ikke bare jakt for å oppfylle jaktinteresser. Dette har vi tatt opp med rovviltnemnda i region 6, men så langt uten å få gjennomslag, sier Arnodd Håpnes, fagleder for naturmangfold i Norges Naturvernforbund og selv nordtrønder.

Vil flytte bjørneområde i Nordland

Rovviltnemnda i region 7, Nordland, ønsker å redusere dyrelidelsen og tapstallene på rein. I et nytt vedtak foreslår nemnda nå hvilke områder det skal være rovdyr i, og hvor det skal være sau.

– Rovviltnemnda har vedtatt at det ikke skal være bjørn i det såkalte bjørneområdet på Helgeland, sier leder Ann-Hege Lervåg i Rovviltnemnda.

Rovviltnemnda vil nå flytte yngleområdet for bjørn nordover i fylket, mens Fylkesmannen i Nordland mener at bjørneområdet fortsatt skal være i de rike utmarksbeiteområdene sør i Helgeland.

KILDE: NRK NORDLAND

Heidi Sørensen fortalte at hun ønsket å dra til Lierne. Folkeaksjonens lokallagsleder i Nord-Trøndelag, Håvard Furulund, lovt å ta godt i mot og gi Miljøverndepartementet førstehåndskunnskap om hvordan rovdyrpolitikken fungerer i praksis.

FOTO ÅSMUND YSTAD

Rovdyrsikre gjerder på dagsorden

Håvard Furulund er lokallagsleder i Folkeaksjonens lokallag i Nord-Trøndelag. Under Miljøverndepartementets konferanse om rovdysikre gjerder på Gardermoen i november, fortalte Furulund om sine erfaringer med et 5000 dekar stort rovdysikkert gjerde i Lierne.

Der deltok han sammen med flere andre brukere med erfaring fra rovdysikre gjerder. Bakgrunnen for konferansen var at Miljøverndepartementet ønsker å lage en forskrift for hvordan rovdysikre gjerder skal være. Det er helt tydelig at slike gjerder er det forebyggende tiltaket som myndighetene foretrekker i områder som ulvesonen, samt i bjørneområdene i Hedmark og i Nord-Trøndelag.

Og erfaringene var delte. I Trysil, som har det største gjerdet, var man rimelig fornøyd, bortsett fra at man måtte redusere antall beitedyr for å få mat nok. Fra Finnskogen, fra det rovdysikre gjerdet i Grue, fikk vi høre hvor skikkelig ille et rovdysikkert gjerde kan være når rovdysikre kommer innenfor.

Solskinshistorien kom som vanlig fra Reidar Hansen i Osedalen i Hedmark. Mellom

tre ulvrevir har Miljøverndepartementet og WWFs yndlingsbonde etablert seg med egne gjerdepatenter som holder rovdysikre borte. Reidar Hansen var såre fornøyd med tingenes tilstand, selv om han ikke tjente penger på produksjonen sin.

Håvard Furulund fortalte om gjerdet som ble etablert i Lierne i 2000, med tre besetninger som deltagere. Erfaringene har absolutt vært delte. Noen år berget vi bra, andre år kom bjørnen innåfor, og da ble det selvfølgelig enorme skader. To ganger har vi skutt bjørn innenfor gjerdet.

Jeg trakk meg ut etter 10 sesonger. Denne driftsformen har ingen framtid. Dette er bare en måte å utsette avviklingen på. Rovdysikre gjerder kan være en løsning som beredskap, kombinert med tradisjonell beitebruk.

Et stort problem er at slike gjerder er den skade-forskyvende effekten. I Lierne er ikke det så stort problem for sauen, fordi det nesten ikke finnes sau på utmarksbeite lenger. Men for reindriften er dette selvfølgelig et stort problem. Rovdysikre må ha mat, og trøkket på tamreinen blir selvfølgelig mye større.

Denne bjørnen koste seg med sauekadaver i Susendal i juli i fjor.

FOTO: EINAR BÅFJELLDAL

Ingen på Stortinget snakker pent om rovdyra

– Flere rovdyr er tydeligvis ingen velgermagnet

ÅSMUND YSTAD

Naturvernforbundets tidsskrift "Natur og Miljø" har studert Stortingets møtereferater og funnet 134 spørsmål om rovdyrpolitikk i spørretimen de siste 10 år. Men av disse har bare 6 spørsmål uttrykt støtte til store rovdyr, mens 128 har vært negative. Og i løpet av de siste fem år har det vært kun ett positivt spørsmål om store rovdyr.

Naturvernerne er rystet

Dette ryster ledelsen i Norges Naturvernforbund. De viser til at et flertall av det norske folk er positive til rovdyrvernet, og krever derfor at politikerne heretter i langt større grad må tale flertallet og rovdyrenes sak.

Vi har tidligere hørt statsråd Erik Solheim snakke i de samme baner. Han ønsker å lytte til den rovdyrvennlige «tause majoritet» i rovdyrsaken, mer enn til erfaringer fra de som kunnskap om rovdyrproblematikken.

Stortinget vet hva folk er oppatt av

Hva kan årsaken til at dette flertallet for et sterkt rovdyrvern ikke ser ut til å påvirke den politiske debatten i Stortinget? Alle vet at politikerne elsker å snakke om det som deres velgere liker best. Det er den sikreste måten å sikre seg gjenvalg på. Dette kan neppe ha annen forklaring enn at politikerne ikke stoler på at "den tause majoritet" egentlig er særlig oppatt av rovdyrpolitikk. Politikerne vet nok

Torvald H. Brinch, Oslo. Landsstyremedlem i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.

utmerket godt at folk som bor i byene, har en tendens til å gi positive gallupsvar om rovdyrpolitikken, uten at de egentlig har tenkt godt igjennom hva de svarer på. Og uten at de nødvendigvis mener at det er en viktig sak.

Stemmer med mine erfaringer

Torvald H. Brinch bor i Oslo, og er medlem av landstyret i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk. Han kjenner seg igjen i beskrivelsen om at de fleste som uttrykker seg positivt om store rovdyr i Oslo sjelden har tenkt grundig gjennom saken.

Folk er positive til både ulv og bjørn og de andre store rovdyrene. Det er

imidlertid ikke så merkelig all den tid hovedstadspressen og talspersoner for vernesiden stort sett behandler dette spørsmålet som en kamp mellom gode miljøkrefter mot et karikert bilde utmarksbrukere og lokalbefolkning som en blanding av lurendreiere og suspekte.

Sannheten er en helt annen, nemlig at utmarksbrukere og lokalbefolkning i all hovedsak er svært så skikkelige folk. Egentlig er det rart at de ikke for lengst "har gått av skafet", fortsetter Brinch.

Når Torvald snakker med folk i Oslo om sitt engasjement i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk, får han selvfølgelig ofte spørsmålet om hvorfor han engasjerer meg på denne side. Svaret er meget enkelt.

Jeg finner det totalt uakseptabelt at sentrale myndigheter tvinger en ødeleggende rovdyrpolitikk ned over hodet på lokalbefolkningen som må leve med dette på nært hold.

Og det er mitt bestemte inntrykk at informasjon og kunnskap om de faktiske forhold, gjør inntrykk på folks syn. Har de først gjennomskuet den glattpolerte forherligelsen vi i byene ofte får servert, er min erfaring at veien er kort til økt forståelse for at de som rammes selvfølgelig må få mer innflytelse, sier Torvald H. Brinch.

Rovdata åpnet: Økt satsing på overvåking

Den nyetablerte enheten Rovdata ble 30. november markert med et miniseminar på Rockheim i Trondheim. Samtidig enhetens internettside, www.rovdata.no, lansert. Her kan også publikum legge inn sine observasjoner.

Kilde for kunnskap

Nettstedet blir et meget viktig verktøy for formidling av kunnskap fra overvåkingen av rovvilt fremover.

– Hvis noen for eksempel ønsker å vite hvor det finnes gaupe i Norge i dag, hvor mange jerver det er registrert i Finnmark, eller hvilke metoder som brukes for å overvåke og telle hvor mange brunbjørner det er i Norge, så er målet at publikum skal kunne gå inn på www.rovdata.no og finne svarene her, sier Morten Kjørstad, leder i Rovdata.

Vil ha dine observasjoner

På seminaret lanserte også Rovdata en

database hvor publikum kan legge inn sine egne observasjoner av de store rovdyrene gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, på nett. Databasen er utviklet i et samarbeid mellom Rovdata og Artsdatabanken.

– Dersom løsningen blir flittig brukt av publikum, vil det bidra til økt kunnskap om utbredelse og forekomst av artene i Norge, sier Kjørstad.

KILDE: ROVDATA.NO

Rapporteringssystem for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv						
Start		Søk		Statistikk		
Siste observasjoner		Billedarkiv		Nyheter		
Gaupe	1 Unge (r)	synsobservasjon	Agle, NT	5.12 2010	Hans Erik Sandvik	0
Gaupe	1 ukjent	synsobservasjon	hovin, Te	5.12 2010	Roger Reinslo	0
Gaupe	- ukjent		Fosse, Te	5.12 2010	Øyvind Fosse	0
Gaupe	1 Voksen	spor	Havskolt, Te	4.12 2010	Gunnar Darrud	0
Gaupe	4 Voksen	spor	Vellumkjenna, Te	4.12 2010	Jon Nesland	0
Gaupe	3 Voksen og unge (r)	synsobservasjon	Gjerdene, Bu	3.12 2010	Kjersti Marielle Wischmann Sæbo	0
Gaupe	1 ukjent	spor	Moanetjenna, Te	3.12 2010	Tommy Andersen	0
Gaupe	1 ukjent	spor	Grønli, Te	3.12 2010	Marte Darrud	0
Gaupe	1 ukjent	spor	Elgtjennveien, Te	3.12 2010	Espen Marker	0
Ulv	2 ukjent	graving	Holjekas, Øs	2.12 2010	Bjørn Johansen	0
Gaupe	1 Voksen	spor	Skjellheia, NT	2.12 2010	Hans Erik Sandvik	0
Gaupe	1 Voksen	spor	Rathaugen, NT	1.12 2010	Hans Erik Sandvik	0
Gaupe	1 ukjent	spor	Åmot, Te	1.12 2010	Espen Marker	0
Gaupe	- ukjent	spor	Kytelia, Te	30.11 2010	via Harry Stålen	0
Gaupe	1 ukjent	spor	Linnerud, He	28.11 2010	Stein Erik Sagen	0
Gaupe	1 ukjent	spor	Øststua Kongtorp, Ak	27.11 2010	Ole-Christian Østreng	0
Gaupe	1 Voksen	spor	Brandheia, NT	26.11 2010	Hans Erik Sandvik	0
Jerv	1 Voksen ♂	spor	Russelvdalen, Fi	26.11 2010	Steve Aslaksen	0
Gaupe	1 Voksen	spor	Sud Rue, Te	25.11 2010	Torunn Raftenvold Rue	0
Gaupe	1 Voksen	spor	Lavåa, He	25.11 2010	Håvard Dufseth	0
Ulv	1 ukjent	spor	Bjørbekkmoenveien, Høyåsmarka, Øs	24.11 2010	Morten Olsen	0
Gaupe	1 ukjent	spor	dållan, Te	23.11 2010	Roy Stenersen	0
Ulv	1 ukjent	spor	Ulvspor, He	13.11 2010	Per Chr Simensen	0
Gaupe	- ukjent	spor	Fagerheim, NT	12.11 2010	Per Ivar Nicolaisen	0
Gaupe	1 Voksen	synsobservasjon	Storvatnet, ST	27.10 2010	Bjørn S. Knudsen	0
Gaupe	1 Voksen	synsobservasjon	Krogstad 121/1, ST	20.10 2010	Jostein Moslet	0
Gaupe	1 ukjent	synsobservasjon	Brekka, ST	9.10 2010	Leif Hammerfjell	0
Ulv	- ukjent	ekskrement	Åsvannveien (kryss mot Fjølåtjenn), Ak	4.10 2010	Ole-Christian Østreng	0
Ulv	- ukjent	ekskrement	Mebjørød, Vestfjella, Øs	15.9 2010	Morten Olsen	0
Gaupe	1 ukjent	spor	Rotlia, He	4.11 2006	Erlend Harstad	0

Funn 1 til 30 av 30

Allerede i løpet av den første uken ble det lagt inn over 30 observasjoner av gaupe, jerv og ulv. De fleste var sporobservasjoner, men også en billedokumentasjon av en gaupefamilie i Gol i Hallingdal.

Bare et utrenet øye ser mye ulv i Halden

Foreningen våre rovdyr i Østfold har skrevet brev til stortingsrepresentantene i fylket, med en lang rekke spørsmål om rovdyrforvaltningen.

De er svært bekymret for forvaltningen av de sterkt utrydningstruede rovdyrene i Norge og spesielt i Østfold. Verst er det for ulven, og i brevet skriver Foreningen våre rovdyr blant annet:

«Her i Østfold har vi én helnorsk familiegruppe i Linnekleppen-flokken, og i tillegg to grenseflokker hvor deler av det ene reviret befinner seg i Aremark og Halden, samt det andre bare i Halden ved Kornsjøtraktene på norsk side. Det kan derfor for et utrenet øye, synes som om Halden og Aremark har fått en uforholdsmessig stor andel av ulv i dette landet.»

Et utrenet øye har tatt bilde av denne ulven i Halden

Hyklerne blant oss

Neglisjerer den verste dyretragedien i nyere tid

KRISTIAN N. KVIKSTAD

Kristian Kvikstad

DYREVERN: Etter at noen skadde pelsdyr ble vist på TV og andre massemedia, og da først og fremst i hovedstadsavisene, har den ene etter den andre av disse såkalte dyrevern- og naturvernorganisasjonene vært på banen og protesert mot pelsdyrnæringa.

Dyrevernorganisasjonen NOAH, med Siri Martinsen som talsperson, har også i år arrangert fakkeltog mot pels i Oslo. Også i flere andre norske byer har det vært markert motstand mot pelsdyrnæringa.

LA MEG med en gang ha sagt at heller ikke jeg liker å se skadde dyr som lider på grunn av skjedesløshet, men heller ikke de som lider på grunn av statlig overstyring. Enten det gjelder dyr i bur eller rovdymassakrerte dyr i våre utmarker.

Om det blir vist haugevis med massakrerte sauekadaver på TV og andre massemedia, har jeg ikke opplevd at det har vært arrangert fak-

keltog i protester mot dem som er ansvarlige for å fylle vår vakre natur med rovdyr som river ihjel våre husdyr og andre levende vesener de kommer i kontakt med.

HØRER VI kritiske røster fra Siri Martinsen i NOAH, Live Kleveland fra Dyrevelferdsalliansen, Lars Haltbrekken fra Naturvernforbundet og alle andre såkalte dyrevernere mot dem som er ansvarlig for disse lidelsene? Det de bedriver er regelrett hykleri. De støtter en rovdyrpolitikk som forvolder massakrer av våre husdyr, jakthunder, hjortevilstammer og tyranniserer folk i distriktsnorge som forsøker å livnære seg på en livsviktig næring.

Samtidig fordømmer de en hel næring etter å sett noen få skadde dyr på TV.

Disse dyrevern- og naturvernorganisasjonene er medskyldige i dette verste dyreplageriet som foregår hver dag hele året i våre utmarker. Men de bare legger press på politikkerne og hyler om enda flere rovdyr.

OGSÅ SV-LEDER Kristin Halvorsen blander seg i dette hylekoret, til tross for at hennes parti i høyeste grad er medskyldig. Det er representanter fra hennes parti som vil avvikle tradisjonell beitenæring til fordel for rovdyprene.

Denne elgen ble ødelagt men overlevde angrepet fra ulven. Dyrevernerne støtter en rovdyrpolitikk som massakrerer beitedyr, hunder og hjortevilt på den grusomste måte.

FOTO: FAKSIMILE I JAKTJOURNALEN
/GÖRAN JAKOBSSON

Og flere SV-ere har gitt uttrykk for at de ønsker rovdyr over hele landet.

DET ER god grunn til å bli provosert over alle disse hykleriske og skinnhellige lederne i de forskjellige dyrevernorganisasjonene som reagerer så voldsomt over å se noen skadde pelsdyr i massemedia, men totalt neglisjerer den verste dyretragedien i nyere tid. Vi hører ikke kritiske røster mot dem som har ansvaret for at dette skjer. Og slett ingen protesttog i hovedstaden og andre byer.

Kan viltkameraer registrere gaupefamilier?

På oppdrag fra Rovviltneimnda og Fylkesmennene i Oslo, Akershus og Østfold har nå Scandlynx startet testing om automatiske viltkameraer med bevegelsessensorer kan benyttes i den årlige registreringen av familiegrupper av gaupe. Prosjektet er et samarbeid mellom Scandlynx og Norges Jeger- og Fiskerforbund ved fylkeslagene i Akershus og Østfold.

Det har derfor lenge vært et uttrykt ønske fra mange lokale brukergrupper i Akershus og Østfold at det testes ut alternativer til dagen snøbaserte metoder i overvåkingen av gaupe. Metodikken er spesielt egnet for flekkede kattedyr, der man kan identifisere individ ut fra flekkemønstrene. Vil ønsker her å teste ut om viltkameraer kan benyttes til å registrere familiegrupper

av gaupe. Fotografier av familiegrupper vil, i teorien, kunne fungere som et supplement til dagenes snøbaserte overvåking. Metodikken bør imidlertid testes ut på mindre skala før den eventuelt kan anbefales som en standard metodikk i snøfattige områder.

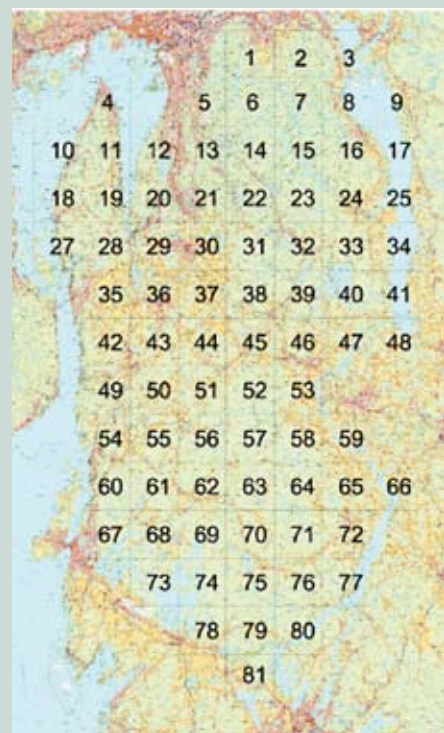
Vinteren 2010/2011 har vi valgt ut området vest for Øyeren og Glomma, og øst for Oslofjorden (se kart). 70-80 kamera skal settes opp på observasjonsposter jevnt fordelt i området, med ca 5 kilometers mellomrom.

Vi innhenter alltid grunneiers tillatelse før kameraene settes opp, og alle kamera kontrolleres jevnlig av to bachlorstuderenter fra Nederland. Vi understreker at vi kun plasserer kamera i områder med liten allmenn ferdsel, dvs. ikke på

merkede turstier og lignende. Kamera plasseres, og innrettes, slik at eventuelle personer som blir fanget opp av foto vanskelig lar seg identifisere. Skulle vi likevel få bilder av folk, vil disse bildene umiddelbart bli slettet. Alle gaupebilder og kameralogger vil bli gjort tilgjengelig fortløpende på en egen nettside som vil være klar ca 1. januar. Fram til denne siden er operativ vil vi publisere bildene som kommer inn som nyhetssaker på scandlynx.nina.no.

Per i dag har vi satt opp 30 viltkamera, og foreløpig har vi fått ett bilde av en enslig gaupe tatt av et kamera i Fet kommune (grid nummer 9 på kartet nedenfor) 21. november og et bilde av en enslig gaupe i Enebakk (grid nummer 39).

KILDE: NINA/SCANDLYNX

Kart over registreringsområdet i Akershus og Østfold.

Fine premier til Folkeaksjonens gode ververe

Verv 5 medlemmer og velg mellom:

Genser:
Norsk Natur er herlig – uten ulv

Trekopp med logo

6 små glass med logo

Medlemskontingent er kr. 250 for hovedmedlemmer, kr. 100 for øvrige familiemedlemmer (skriv navn på hovedmedlem) og kr. 100 for ungdom under 25 år (skriv fødselsdato).

☐ Jeg melder meg herved inn som medlem i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

☐ Jeg har vervet 5 nye medlemmer og ønsker meg:

☐ Folkeaksjonens genser ☐ En trekopp med logo ☐ 6 små glass med logo

Navn:.....

Adresse:..... Dato:

Postnr./Sted:..... Telefon:.....

Innmeldingsskjema sendes:

Folkeaksjonen
ny rovdyrpolitikk,
Pb. 40, 7701 Steinkjer

aksjonen@rovdyr.org
Telefon: 975 95 119
Telefax: 74 12 65 01
Bankkonto: 4464.09.33434

Varer med Folkeaksjonens logo

T-skjorte:

Norsk Natur er herlig – uten ulv

Størrelser: S – M – L – XL – XXL kr 100,- pr. stk

Genser:

Norsk Natur er herlig – uten ulv

Størrelser: M – L – XL – XXL kr 200,- pr. stk

Caps.

Farge rød eller blå

Caps. Regulerbar størrelse kr 50,- pr. stk

Trekopp

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

Trekopp kr 275,- pr. stk

Drammeglass

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

2 glass kr 100,-, 6 glass kr 300,-

Lommelykt

Lommelykt kr 75,- pr. stk

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

Kortholder

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

Kortholder kr 275,- pr. stk

Bruk dette bestillingsskjemaet og send til oss i post eller på faks.

Du kan også skrive bestillingen i en e-post og send til aksjonen@rovdyr.org

Varenavn	Antall	Størrelse	Pris pr. stk	SUM
T-skjorte Norsk natur er herlig –uten ulv!			100,-	
Genser Norsk natur er herlig – uten ulv!			200,-	
Caps med logo. Sort farge			50,-	
Caps med logo. Rød farge			50,-	
Trekopp med logo			275,-	
Drammeglass med logo. 2 -pack.			110,-	
Drammeglass med logo. 6 - pack.			300,-	
Lommelykt med logo			75,-	
Kortholder med logo			275,-	

Sum kr _____

Jeg bestiller herved de varer og det antall som jeg har markert på bestillingsskjema.
Frakt og omkostninger på kr. 30 pr. sending kommer i tillegg.

Navn:

Adresse: Dato:

Postnr./Sted: Telefon:

E-post:

BESTILLINGSSKJEMA SENDES:

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk,
Pb. 40, 7701 Steinkjer

aksjonen@rovdyr.org
Telefon: 975 95 119 • Telefax: 74 12 65 01
Bankkonto: 4464.09.33434

«Håper je itte dauar i oktober»

LARS ELSRUD

"Håper je itte dauar i oktober", skal en hedøl ha sagt en gang. "For hvis je ska begravas i elgjakta, så er det ingen som kjem te å komma i begravelsen min", fortsatte han.

Men, den får uansett frem en interessant side ved ei innlands skog- og fjellbygd som Hedalen, og det er jakta sin betydning opp gjennom tidene.

Der befolkningen langs kysten hadde fjor og hav å hente mat fra så var det skog og fjell her i området som ga et helt nødvendig "kosttilskudd", utover det en kunne få ut av jordbruk og etter hvert butikker. Jeg tenkte å komme inn på (til dels helt) forskjellige forhold knytt til Hedalen og jakt i denne kommentaren.

Hedalsfjella og eierforhold

Professor Sevatald på UMB, som kanskje er den i landet med størst kunnskap om eiendomshistorie, sier han ingen andre steder har vært borti slike eierforhold som det vi har i Hedalsfjella. Uten å gå i detalj på dette, så må en kunne si at småviltjakta sin betydning har vært med på å styre bruken av Hedalsfjella både før og etter 1899 (da småviltjakta ble en grunneiendomsrett).

I 1933 var det i møte av Hedalen sogne-styre enighet om "å forsøke å få brakt en ordning i stand med hensyn til jakt og fiske i bygden". I overenskomsten heter det bl.a.

"Nerverende overnskomst tiltrædes med bindende virkning for samtlige inntreserte med det forbehold at spørsmålet om eiendomsretten til nevnte fjell er uberørt. Og skal således denne overenskomst ikke forespilte mulig eiendomsrett for nogen i fremtiden verken for den enkelte eller bygden".

Det vil altså si at en i 1933 også mente det var jaktdelen (og fiskedelen) av eiendomsretten som var det viktige å få skikk på. Med dagens viltmengde, eller mangel på sådan, i snaufjellet så virker dette kanskje

med første øyekast litt rart. Men en titt i gamle jaktprotokoller her på gården gir muligheten for noen interessante betraktninger.

For eksempel protokollen for den 25. og 26. august 1921:

"Den 25de var de på fjellet en stund, men da det begynte å regne gik de ned igjen ved 8tiden. Lars og Ole var til Fledda og fikk 29 ryper og 1 røi, W. fikk i Vieren 28 rype og på nedturen 2 örflugl. Lars skaut om eftan 1 hare ved Bjørke.

Den 26de var det strålende vær. Lars og Ole drog da bent til Storvieren i Fledda og skaut der på en liten flekk 40 ryper, og da de kom tilbake til hytta hadde de 76. Efterpå gikk de nordover og runt Bakkomkjellera, men fant ikke mange för de kom til Venehall hvor de fik ca. 20, på nedturen 1 røi. I alt den dag 106 ryper, som er tyve mer en det meste som vites å være skutt på dette fjellet på en dag for en hund".

Litt senere på høsten fikk de på en tur fra 3. til 6. september, 35 harer, 72 ryper, 3 orrfugl, 2 tiurer og 1 røy. Da jaktprotokollen kommer til 8. september den høsten har de til sammen for hunden Max skutt 350 ryper.

For øvrig kan vi i protokollen for samme år lese at den 23. september var Mikkjel Fønhus med på jakt i Vidalen og skjøt 3 harer. På denne turen fant de et bjørnehi hvor Mikkjel ble fotografert inni, et bilde som både er gjengitt i både bøker og henger i ramme rundt omkring.

Noen betraktninger knytt til tidligere tiders jaktutøvelse her i bygda

Så skal jeg forsøke meg på en "grovt avrundet betraktning" med bakgrunn i gamle jaktprotokoller.

Selv om f.eks. 106 ryper på en dag var en sjeldenhet (men ikke rekord), så viser jaktprotokollene over år at det var store viltmengder.

Vi tar utgangspunkt i at ca. to uker jakt i

1921 ga 350 ryper. Vi ser da bort fra at det i disse ca. to ukene også ble skutt ryper for andre hunder enn Max, og at det ble skutt annet småvilt (hare, stor- og skogsfugl).

Og i tillegg kom jakt på større vilt som elg, og også fiske (fiskeprotokoll her på gården viser at det f.eks. i 1933 ble tatt 403 røyer, 108 ørreter, 27 sik og 109 abbor).

Det vil si at en skulle være en ganske aktiv gårdbruker for å skaffe mer kjøtt gjennom dyrka mark enn det en aktiv jeger skaffet gjennom utmarka.

Og da var det kanskje ikke så rart at utøvelsen av jakt og fiske sto mest sentralt i forhold til å bli enige om en ordning for Hedalsfjella. Selv om selvsagt også bruk av beite har vært en viktig bruk opp gjennom.

Avslutningsvis

Sammenlikner en 2010 med f.eks. 1920, så har vi i dag langt mer elg og rådyr, men vesentlig mindre med småvilt.

Jeg skal ikke her på noe vis gå inn i noen vurderinger av hvorfor det er blitt mindre småvilt i fjellet siden den gangen. Men et poeng merker jeg meg gjennom jaktprotokollene.

De siste årene har både jeg og andre sett at det har blitt en betydelig økning i rovfugl og rovdyr ellers. F.eks. har jeg sett mår rett utenfor kjøkkenvinduet her. Og jaktfalk, som jeg før kanskje så 1-2 ganger i fjellet om høsten i forbindelse med rypejakt, det ser jeg nå jevnt gjennom året her på gården. Og i fjellet ser jeg jaktfalk flere ganger om dagen, både i og utenfor rypejakta.

I jaktprotokollene her på gården står det at det i en 10-års periode rundt 1920 ble fanget og skutt 392 rovdyr og rovfugl (rovdyr: 28 rev og 24 røyskatt). Av disse 392 ble det utbetalt premie for 338. Uten å mene noe for eller i mot den økningen vi ser i rovdyr- og rovfuglbestanden de senere årene, så er det vel liten tvil om at denne økningen reduserer "trinnet under" i næringskjeden.

Revjeger'n fra Gausdal

Han er mediesky n'Hallgeir, sauebonde, snekker, altmuligmann og familiefar. Han har de siste fire år skutt 200 rever. Fanget 30 mårer, skutt en Bjørn, ei gaupe, 97 elger og ett par hjorter.

TEKST OG FOTO: ARNE HELGE BAKKESTUEN

Arne H. Bakkestuen
på besøk mars 2010

Vi treffes en gang i blant, da snakker vi jakt. En natt hadde han skadeskutt en rev, da ringte han meg ut på dagen, om ikke en av hundene mine jaget rev?

Jeg og Dunker'n Olaf møte opp og reven ble avlivet etter en kort los, jakt ble snakket, en tekstmelding noen netter etterpå fortalte at nå hadde han tangert "natt rekorden", for 3.gang hadde han felt 4 rever samme natt. Jeg inviterte meg selv for å fotografere fangsten, slik kom vi i gang. Under mottoet la andre lære av din måte å drive predator bekjempelse på.

Målsetting

Hallgeir setter seg ett mål om høsten, 50 rever skal felles, han fører loggbok, når er reven skutt, vær, temperatur og en liten kommentar. Det er nå fjerde året på rad han klarer målet, men han merker at det blir stadig vanskeligere, da bestanden nok har minket i hans områd som vi stipulerer til cirka 60 000 mål.

Han har mange kontakter for å samle slakt og fallvilt til sine åteplasser, som er nøye utvalgt,

brakker innkjøpt, slik at han kan ha det komfortabelt foran "gluggen".

Loggen forteller at det ikke er mønster på når reven kommer, men at parringstida er en god jaktperiode.

Da vi var på besøk var det felt 18 rever i mars og enda var det igjen noen dager.

Han har mårfeller også. På tur til og fra revåtene ser han mye dyrespor og mårfellene plasseres der det er gode overganger. Vel 30 mårer er resultatet i fireårsperioden.

Rovdyr

N'Hallgeir har 140 vinterfora sau og utmarksbeite er en dyd av nødvendighet. I ei bygd med 1200 kvadratkilometer er utmark beite ressurs for tusenvis av sau og kjøttfe.

Når Bjørn, Gaupe og ulv eter opp dyr på beite så avler det mange jegere. Jakt og fellingstillatelser opptar mye resurser i bygda i sommerhalvåret.

Gaupejakta er nå åreis, og det felles ett til to dyr hvert år i bygda. N'Hallgeir er en sikker deltaker i denne jakta også. For 4 år siden lykkes han å felle ei Gaupe. Han hadde en "sikringspost", han hørte ho kom og passerte flere poster før Gaupe kom inn i kirketsikte til n'Hallgeir, som forteller: "Ho er som ei stålfjor, i det jeg letter rifla er ho i været og før jeg får trekt av har tatt to lange byks". Gaupe ga han

til hundeeier det gjør en større jobb i jakta en skytteren sier Hallgeir, de trenger litt oppmuntring og takk for jobben.

Den 10. juni 2008 fikk n'Hallgeir sin store jaktopplevelse. Over 200 sauer hadde Bjørnen tatt forrige året, men fellingstillatelser tar tid og bjørnen kommer langt foran. Denne junidagen fikk jegerne kontakt med bjørn og hundene hadde los. Plutselig var den tilbake i område og to jegere var på rett sted og skjøt.

"Det var spennende sier n'Hallgeir, som på 17 meter fikk inn hodeskudd. Det var vanskelig å få den i kikkerten, Bjørnen rullet rundt med hode. Det var godt jeg da ikke viste hvorfor den ruller med hode, sier Hallgeir, nå vet jeg at det var ett signal om at "Nå angriper jeg"! Bamsefar veide 175 kilo.

Sist høst var han med på den første ulvejakta i bygda, det skjedde i sentrum i kommunen midt i ett byggefelt. Det ble ett for vanskelig oppdrag, rifle og tettbebyggelse med ulv gir dårlig skudd muligheter. Hagle med grov blyhagl hadde vært våpen for anledningen, men slik er ikke tillatt!

Valg av post!

Halgeir velger alltid rett post, sa en kar til meg.

Har du synske evner Halgeir?

Nei, nei sier han raskt, men det er nok ofte at jeg velger en annen post en det som jeg blir anbefalt og som er brukt før. Når jeg kommer på posten så stemmer det ikke med det jeg tror er riktig.

Det sies at du kalte opp naboposten i god tid før Gaupe kom og fortalte hva du mente ville skje?

Ja jeg fikk post og flyttet meg litt i forhold til det som var avtalt, studerte posten og plutselig kommer ett bilde "i mitt hode", hvor Gaupe vil komme. Dette varslet jeg naboposten om, slik at han flyttet seg, plutselig kom Gaupe akkurat slik, å n' Bjørner felte dyret.

Hvorfor så intens revejeger Hallgeir?

Revejakta er spennende, og intens i øyeblikket. Det er god viltpleie og etter hvert er det flere som driver med det, så det blir mange å dele erfaring med. Det blir mer harespor og flere fugler på spillplassene og dermed fler naturopplevelse under elgjakta.

Når revejakta er over 15. april, så står lamminga i sauefjøsset for tur, så snart sauene er ute på beite, så er rovdyra på plass til å forsyne seg i matfatet, den evige kamp er i gang, allerede nå er det søkt om fellings tillatelse på Bjørn, som en antar ligger i hi og snart er ute på vårsnøen for å ta sin første elgku i påvente av sauslippet og mer mat.

Gaupejaktkurs i Ringsaker

Ringsaker lokallag arrangerte gaupejaktkurs fredag 18. november. Foredragsholder var Folkeaksjonens styreleder Nils Solberg og kurset samlet 48 interesserte medlemmer og jegere.

Lesjamøtet 2010

Folkeaksjonens lokallag i Lesja arrangerte det årlige rovdyrmøtet Lesjamøtet 22. november. Tema for årets møte av oppsummering av beitesesongen i Lesja og Dovre, samt aktuelt om norsk rovdyrpolitikk. Møtet var godt besøkt, med nesten 60 deltagere. Ola Arne Aune deltok på møtet med innledning på vegne av Folkeaksjonens landsstyre.

FOTO: JAN GUDBRANDSEN

Fullt hus på gaupejaktkurs i Ringsaker.

Kontaktinformasjon lokallag

Lokallag	Leder	Telefon
Akershus	Marius Røer Andresen, Minnesund	tlf. 970 84 134
Østfold	Nils Solberg, Halden	tlf. 479 11 542
Vestfold	Helge Røsholt, Steinholt	tlf. 33 12 95 17
Telemark	Trond Kvernstuen, Nordagutu	tlf. 959 47 635
Hallingdal	Oddvar Berg, Hol	tlf. 913 42 213
Glåmdalen	Torstein A. Opdahl, Namnå	tlf. 62 94 45 42
Trysil	Rune Jota, Trysil	tlf. 901 59 524
Åmot og Elverum	Vidar Helgesen, Rena	tlf. 91 74 67 96
Ringsaker	Geir Atle Aas, Brumunddal	tlf. 907 27 902
Rendalen og Stor-Elvdal	Roy Tovsrud, Hanestad	tlf. 62 46 92 28
Nord-Østerdal	Harald Enge, Os	tlf. 950 88 892
Lillehammer	Ottar Moe, Øyer	tlf. 61 27 81 26
Gausdal	John Birger Skansen, Østre Gausdal	tlf. 416 44 713
Nordre Land	Håkon Bratrud, Dokka	tlf. 951 57 970
Valdres	Arne Myrvang, Rogne	tlf. 61 34 04 63
Skjåk	Else Mona Bjørnstad, Skjåk	tlf. 915 39 565
Lesja	Kåre Ljosbakken, Lesja	tlf. 61 24 37 19
Oppdal og Rennebu	Ola Arne Aune, Oppdal	tlf. 970 79 868
Gauldal	Ole Johan Sætre, Ler,	tlf. 72 85 18 21
Nord-Trøndelag	Håvard Furulund, Nordli	tlf. 976 80 570
Helgeland	Arnulf Skreslett, Korgen	tlf. 920 11 611

Ny leder i Helgeland lokallag

Arnulf Skreslett fra Korgen er leder i Folkeaksjonens lokallag i Helgeland i Nordland. Dette hadde vi dessverre ikke klart å få riktig i forrige utgave av Rovdyrbladet.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en landsomfattende partipolitisk nøytral organisasjon som har til formål å endre dagens rovdyrpolitikk med følgende hovedkrav:

• Forvaltningsmodellen med kjerneområder og soner må bort

Kjerneområder og soner for rovdyr er en kunstig geografisk inndeling som gir en urimelig belastning for enkeltpersoner og lokalsamfunn i rovdyrområdene. Rovdyrbestandenes levedyktighet må vurderes over større områder også gjennom samarbeid med naboland. Bestandene må balanseres mot en aktiv bruk av utmarksressursene.

• Lokal forvaltning

Rovdyrforvaltningen må underlegges lokal folkevalgt styring og kontroll. Dette er en grunnleggende forutsetning for en vellykket rovdyrpolitikk. Forvaltningen må skje i samsvar med lovverk og internasjonale avtaler som forplikter Norge til å ta hensyn til lokalbefolkningens og urbefolkningens nærings- og kulturtradisjoner.

• Effektivt uttak av skadedyr

Uttak av rovdyr som gjør skade, viser unormal adferd, eller skaper truende situasjoner må skje raskt og effektivt. Lovverk og forvaltning må tilpasses allmenne verdioppfatninger om dyrevern, ressursforvaltning og respekt for enkeltmennesket. Nødvergeretten må kunne brukes for å forhindre skade.

• Nei til fast ulvestamme i Norge

Ulven i Skandinavia tilhører den russiske ulvestammen og er ingen truet art. En ulvestamme gir store negative konsekvenser for allsidig bruk av utmarksressursene og i neste omgang bosetting og næringsliv. Folk føler frykt for ulven der den etablerer seg. Ulven kan i spesielle situasjoner være direkte farlig for mennesker.

www.rovdyr.org
- rovdyrnyheter hver dag i 10 år

Landsstyret i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Leder	Nils Solberg, Halden	tlf. 479 11 542
Styremedlem	Laila Hoff, Hattfjelldal	tlf. 920 51 459
	Sara Kveli, Lierne	tlf. 917 90 265
	Torvald M. Brinch, Oslo	tlf. 950 48 909
	Vidar Helgesen, Rena	tlf. 917 46 796
Varamedlem	Ola Arne Aune, Oppdal	tlf. 970 79 868
	Veronika Seim Bech, Vik i Sogn	
	Eli Bjorvatten, Vegårshei	
Daglig leder	Åsmund Ystad	Steinkjer tlf. 975 95 119
		e-post: aksjonen@rovdyr.org

Adresseendring?

Flyttet eller fått ny adresse? Vær vennlig og gi oss beskjed, slik at du fortsatt får tidsskriftet **Rovdyr i posten**.